

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten alueellinen hyvinvointikertomus 2025 ja hyvinvointisuunnitelma 2026-2029

Keski-Pohjanmaan hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta 17.02.2026 § 7
657/00.02.02/2026

Valmistelija Yhteistyöjohtaja Minna Lönnbäck (minna.lonback(at)soite.fi),
hyvinvointikoordinaattori Henri Nevalainen
(henri.nevalainen(at)soite.fi), hyvinvointikoordinaattori Johanna Lång
(johanna.lang(at)soite.fi), osallisuus- ja asiakkuuspäällikkö Jussi
Salminen (jussi.salminen(at)soite.fi), kehittämiskoordinaattori Satu
Marjakangas (satu.marjakangas(at)soite.fi), kehittäjäkoordinaattori
Seija Häggdahl (seija.haggdahl(at)soite.fi)

Hyvinvointialueen on valmisteltava aluevaltuustolle
valtuustokausittain alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma
(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021 7 §).
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten hyvinvointikertomus ja -
suunnitelma tukee ja vahvistaa Soiten strategiaa.
Hyvinvointikertomus kuvaa hyvinvoinnin nykytilaa (mm.
kouluterveyskysely ja Terve Suomi tutkimus) ja olemassa olevia
toimia ja rakenteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.
Hyvinvointisuunnitelma kuvaa hyvinvointialueen tavoitteita,
suunniteltuja toimia ja yhteistyötä kuntien ja muiden toimijoiden
kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Hyvinvointisuunnitelmaan sisällytetään lakisääteiset suunnitelmat:
lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma ja
opiskeluhuoltosuunnitelma, ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma,
ehkäisevän päihdetyön suunnitelma. Lisäksi hyvinvointisuunnitelma
sisältää kulttuurihyvinvointisuunnitelman ja neuvolasuunnitelma
laaditaan vuoden 2026 aikana osaksi lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelmaa. Vuoden 2026 aikana kootaan myös Keski-
Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten osallisuusohjelma edistämään
edellä olevia suunnitelmia.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten hyvinvointi- ja
tulevaisuuslautakunta valmistelee hyvinvointialueen
hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman (hallintosääntö 22 §). TKIO
ja osallisuus toimintayksikkö koordinoi hyvinvointikertomuksen ja -
suunnitelman kokoamisen ja Soiten HYTE-työryhmä valmistelee
hyvinvointisuunnitelmaan toimenpiteet palvelutuotannon osalta.

Hyvinvointikertomukseen kootun tiedon avulla voidaan sanoa, että
Keski-Pohjanmaan väestön hyvinvoinnissa on useita vahvuuksia,
mutta myös haasteita löytyy. Vahvuuksia ovat esimerkiksi
asukkaiden koettu elämänlaatu ja turvallisuuden tunne, jotka ovat
valtakunnallisesti vertailtuna hyvällä tasolla. Lisäksi esimerkiksi
ennenaikaisten kuolemien määrä on alueella suhteellisen alhainen.
Haasteita ovat esimerkiksi elintapasairaudet ja
mielenterveyshaasteet sekä hyvinvointi- ja terveyserot.

Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää suunnitelmallisia ja ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää heikossa ja haavoittuvassa asemassa olevien tukemiseen, jotta eriarvoistumista voidaan ehkäistä ajoissa. Varhaisen tuen ja ennaltaehkäisyyn vahvistaminen niin sosiaali-, terveys- kuin muissakin palveluissa on keskeistä. Terveellisten elintapojen edistäminen, mielenterveyden tukeminen ja matalan kynnyksen palveluiden kehittäminen voivat osaltaan ehkäistä raskaampien palvelujen tarvetta tulevaisuudessa. Keski-Pohjanmaan hyvinvoinnin kehittämisessä yhteistyö alueen toimijoiden kesken on ratkaisevaa.

Hyvinvointisuunnitelma on koottu huomioiden alueen kunnat, järjestöt ja muut alueen HYTE-toimijat. Kevään 2025 HYTE-neuvotteluissa käytiin alustavat keskustelut HYTE-painopisteistä, jonka jälkeen toteutettiin työpajoja ja kyselyitä HYTE-painopisteistä ja toimenpiteistä painopisteiden edistämiseksi. Soiten vaikuttamistoimielimiltä pyydettiin myös lausunnot hyvinvointisuunnitelmasta. Lisäksi toteutettiin väestölle suunnattu HYTE-keskustelu ja hyödynnettiin hyvinvointikertomuksen tietoja.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat seuraavat:

- Terveelliset elintavat
- Mielen hyvinvointi
- Osallisuus ja yhteisöllisyys
- Arjen turvallisuus.

Erityishuomiona on hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen ja HYTE-kertoimen edistäminen.

Oheisaineisto:

- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten alueellinen hyvinvointikertomus 2025
- Hyvinvointikertomus toteutuneet toimenpiteet 2025
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2026-2029
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2026-2029
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma 2026-2029
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten opiskeluhoitosuunnitelma 2026-2029
- Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten ehkäisevän päihdetyön suunnitelma 2026-2029.

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta:

1. Merkitsee tiedoksi alueellisen hyvinvointikertomuksen 2025 ja hyvinvointisuunnitelman 2026-2029.
2. Esittää aluehallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten alueellisen hyvinvointikertomuksen 2025 ja hyvinvointisuunnitelman 2026-2029.

Päätös

Hyvinvointi- ja tulevaisuuslautakunta:

1. Merkitsi tiedoksi alueellisen hyvinvointikertomuksen 2025 ja hyvinvointisuunnitelman 2026-2029.

2. Esittää aluehallitukselle ja edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soiten alueellisen hyvinvointikertomuksen 2025 ja hyvinvointisuunnitelman 2026-2029.

Merk.tied. Hyvinvointikoordinaattori Henri Nevalainen esitteli asiaa kokouksessa klo 18.25 -18.44.